# Lääne-Euroopa riigid. Chamberlaini rahupoliitika.

Müncheni konverentsi on kommenteeritud kui demokraatiate diplomaatia ja prestiiži suurt kaotust ja kui tulevase maailmasõja kaotamise eelmängu. Kasu on siiski saanud ka demokraatiad. Sest üks on selge — rahu säilitamine on iseendast ikkagi võit. Chamberlain on selle kõrval ka totalitaarsete riikide rahvamassides saavutanud populaarsuse kui tasakaalukas võitleja rahu eest. See on kahtlemata rahvaste lähendamine ja vaenu kaotamine, sest lõppeks kannavad sõdasid ülal ikkagi rahvad ja mitte üksi juhid või mõned üksikud meeleolutsevad ringkonnad.

Prantsusmaa on Münchenist peale sisemiselt rohkesti konsolideerunud ja saanud püsiva ning võimelise valitsuse. Omaenda sisemisele tugevnemisele lisaks on ju ikkagi säilinud Vene-Prantsuse liit ja Inglismaaga loodud tihedam ühine front kui iial varem. Ning USA-s levib isolatsionismi asemel arusaamine demokraatiate ühise väljaastumise vajadusest. Nurgakiviks sellele koostööle on Briti-USA kaubalepingule allakirjutamine detsembris. Just Roosevelti lähikondseis ringkondades on alustatud propagandat USA kindla seisukoha võtmise kasuks. Vihjatakse sellele, et juba a. 1905 president Theodor Roosevelti kindel sõna olevat vähendanud Saksa sõjakust Algecirase konflikti ajal ja sama efekt oleks olnud a. 1914 USA seisukohtade paremal selgitamisel.

Tekkinud ebamäärasest olukorrast rahule ja selgusele väljajõudmiseks on algatuse enda kätte võtnud Inglise peaminister Chamberlain. Aasta vältel näeme teda oma uudset ning praktilist rahupoliitikat ajavat suure järjekindlusega. Kui pinevuse ajal Vahemeres aasta algul Inglise ajakirjandus arutab sõjalise konflikti väljavaateid, siis Chamberlain



Eesti kroonika 1938, lk. 15